

Dansklærerforeningens årsmøde 2010

Fokuspunkter

- ◆ **Justerede læreplaner og undervisningsvejledninger**
- ◆ **Skriftlighed – progression i faget og på tværs af fag**
- ◆ **De skriftlige prøver i dansk**
 - ◆ Eksamensresultater 2010
 - ◆ IT-forsøget (stx)

Læreplansjusteringer

- Ikke nye læreplaner, men netop justeringer af de eksisterende
- Har skabt mere luft i kernestoffet
- Præciserer, hvilke teksttyper og hvilke analytiske redskaber, elever og kursister skal kunne arbejde med
- Trådte i kraft for elever og kursister, som påbegyndte en uddannelse 1/8-2010, men fortsætterhold kan også overgå til de justerede læreplaner.

De to danskfag (Hf og stx)

- Har fortsat 2 forskellige profiler
- Forskellene i profiler afspejler sig blandt andet i vægtningen mellem stofområderne:

HF

SPROG: 2

LITTERATUR: 2

MEDIER: 1

STX

SPROG: 2

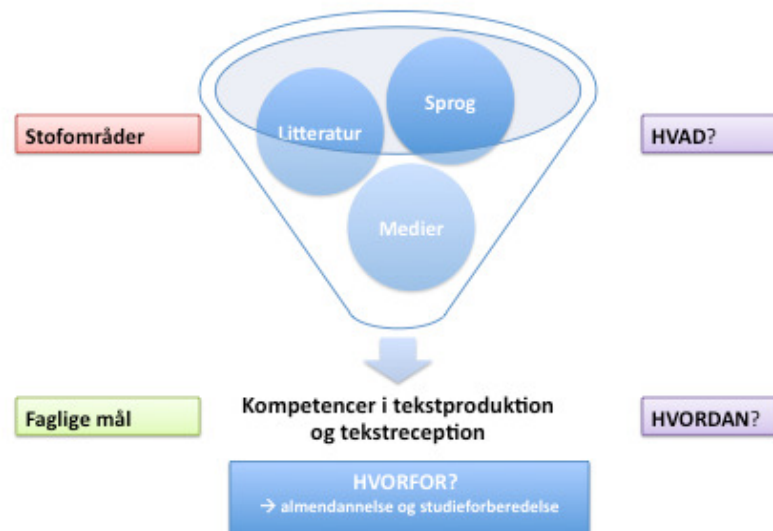
LITTERATUR: 3

MEDIER: 1

Profilerne afspejler sig ikke så meget i kernestoffet og de faglige mål, men i måden der arbejdes med teksterne på. Største forskel i kernestoffet: Det litterære kernestof er mindre omfattende på hf.

Tydeligere sammenhæng mellem kernestof og faglige mål

Kernestof og faglige mål

Stofområderne

Stofområderne: Angiver *typiske* tekster, som eleverne skal kunne arbejde med ved brug af et danskfagligt begrebsapparat (redskaber)

LITTERATUR

SPROG

MEDIER

T
E
K
S
T
E
R

Primært litterære tekster

- Lyrik
- Epik
- Drama
- Ræsonnerende prosa

I udgangspunktet alle teksttyper, men primært ikke-litterære tekster.

Litterære og ikke-litterære tekster

- Nyhedstekster
- Dokumentarer
- Fiktionstekster, herunder film/tv/radio

R
E
D
S
K
A
B
E
R

- Genrebegreber
- Litteraturteori og litterær metode
- Litteraturhistorie

- Sprogiagttagelse
- Argumentationsanalyse
- Retorisk analyse
- Kommunikationsanalyse

- Nyhedskriterier
- Fiktions- og faktakoder

Skriftlig og mundtlig udtryksfærdighed som et selvstændigt stofområde

Mundtlig og skriftlig udtryksfærdighed

I denne del af kernestoffet indgår:

- et forløb om mundtlighed
- et forløb om skriftlighed
- mundtlige oplæg og tekstproduktion

Et nyt skriftlighedsbilag refererer til dette forløb som udgangspunktet for den skriftlige progression

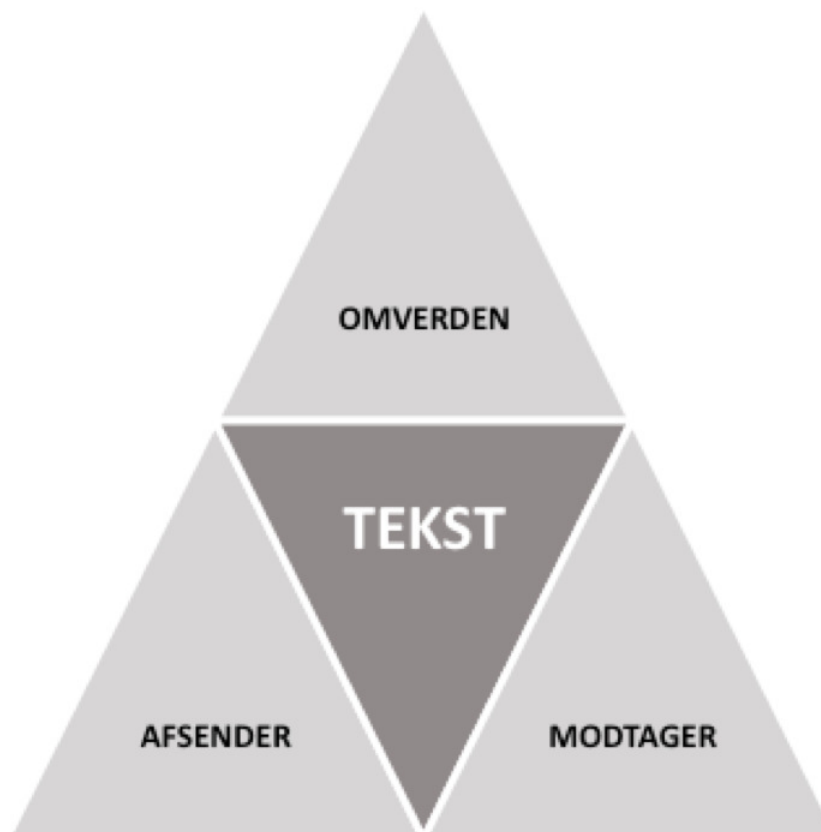
Arbejdet med mundtlig og skriftlig udtryksfærdighed skal sætte eleverne i stand til at udtrykke sig præcist, nuanceret og formidlingsbevidst. Der arbejdes med en vifte af mundtlige og skriftlige formidlingsformer, *hvoraf nogle rækker ind i andre fag. (læreplanerne)*

Metoder i dansk

Alle læreplaner på stx og nogle læreplaner på hf har fået tilføjet følgende faglige mål:

Demonstrere viden om fagets identitet og metoder

Metoder i dansk

Metoder i dansk

METODEFOKUS – ANALYSESTRATEGI

	Type	Tekst	Afsender	Modtager	Omverden
SPROG	Politisk tale	Detaljeret undersøgelse af stilfigurer	Talen som udtryk for politikerens positioneringskamp i sit parti	Appelformernes påvirkning af talerens tilhængere og modstandere	Valgkampen og dens propagandakanaler
LITTERATUR	Digt (f.eks. Jeppe Aakjær: <i>Jens Vejmand</i>)	Analyse af indre og ydre komposition	Jeppe Aakjærs egen sociale baggrund	Læsernes medfølelse eller mangel på samme	Social indignation som karakteristisk træk ved det folkelige gennembruds tekster
MEDIER	Nyhedsindslag i tv-avis	Billedkomposition og klippeteknik	Journalistens hensigt, f.eks. at lave en solohistorie	Seernes identifikation i kraft af billedbrugen	Nyhedskriterier – hvad gav denne nyhed plads i nyhedslandskabet?

Metoder i dansk

Særligt om metoder i relation til det litterære stofområde:

Det skal stå klart for eleverne, at man i sin danskfaglige tilgang til en tekst altid forholder sig metodisk (i modsætning til den i ikke-faglige sammenhænge lige så legitime, anderledes oplevelsesorienterede tilgang, hvor man ikke nærmer sig teksten med særlige greb), og at teksten kan give forskellige svar, alt efter hvilke typer af spørgsmål der stilles til den. Til tekstlæsningen hører derfor metodiske overvejelser, og eleverne kan med fordel præsenteres for et par forskellige litterære metoder (f.eks. biografiske, nykritiske, strukturalistiske, ideologikritiske, tekstlingvistiske, dekonstruktivistiske eller receptionsteoretiske metoder).

(Undervisningsvejledningen, stx)

Skriftlighed

De justerede uddannelsesbekendtgørelser har øget opmærksomhed på skriftlighed,

- **Som en fælles forpligtelse på tværs af fagene**
- **Som centralt fokuspunkt internt i fagene**

I begge tilfælde både med fokus på proces og produkt.

Progression og sammenhæng
er nøgleordene

Skriftlighed på tværs af fagene

Uddannelsesbekendtgørelserne for stx og hf om elevernes og kursisternes studieforberevende skrivekompetencer

Skolens leder sikrer, at der i forlængelse af det obligatoriske forløb om skriftlighed i dansk i 1.g gennem hele uddannelsesforløbet er progression og sammenhæng i udviklingen af den enkelte elevs studieforberevende skrivekompetencer. (stx, bilag 4)

Kursets leder sikrer, at der i forlængelse af det skriftlige basiskursus inden for rammerne af introduktionskurset gennem hele uddannelsesforløbet er progression og sammenhæng i udviklingen af den enkelte kursists skriftlige kompetencer. (hf, bilag 2)

Hvilke generelle skrivekompetencer er der tale om?

- Genrebevidsthed
- Sproglig korrekthed
- Disposition
- Argumentation

- Anvendelse af citater, figurer, illustrationer m.v.
 - Præsentation
 - Relevante henvisninger, noteapparat og litteraturliste
- Kompetencerne måles bl.a. i SRP / SSO**

Progressionen er forankret i følgende forløb og opgaver:

STX	HF
Forløbet om skriftlighed i dansk	Det skriftlige basiskursus i uddannelsens introduktionsforløb
Opgave i dansk og/eller historie	Forløbet om skriftlighed i dansk
Opgave i 2-3 studieretningsfag	Opgave i historie
Opgave i almen studieforbereelse	Større Skriftlig Opgave (SSO)
Studieretningsprojektet (SRP)	

Tid til skriftligt arbejde

- ◆ Dansk A stx: Mindst 75 timer
- ◆ Dansk A hf: Mindst 110 timer
- ◆ Skolens leder fordeler en pulje af elevtid svarende til mindst 3 timers elevtid gange antallet af elever. Timerne bruges til elever med særlige behov. Timerne er ikke særfaglige.

Uddannelsestid

Lærerstyrede elevaktiviteter
Uddannelsestid kan ikke falde sammen med elevtid til skriftligt arbejde.

Elev/kursisttid

Tid til skriftligt arbejde for alle elever samt ekstra tid anvendt til elever med særlige behov eller med særlige talenter -> *skolen kan stille krav om elevers tilstedeværelse under afvikling af elevtid.*

Særlige krav til A-niveau-fag

- ◆ Krav om brug af forskellige evalueringsformer – bekendtgørelsen peger på følgende:
 - ◆ Retning af individuelle besvarelser og interne prøver
 - ◆ Retning og kommentering af gruppebaserede eller individuelle skriftlige arbejder og interne prøver
 - ◆ Kommentering af delvist færdige skriftlige arbejder i en processkrivning
 - ◆ Samtaler med elever eller elevgrupper.

Hvad kan skriftligt arbejde indbefatte

- ◆ Traditionelle skriftlige opgaver, store og små
- ◆ Gruppeafleveringer
- ◆ It-præsentationer
- ◆ Multimedieprodukter.

Dansk og de andre fag

Dansk-læreplanerne om samspillet med andre fag i relation til fagets skriftlige dimension

Der arbejdes med en vifte af mundtlige og skriftlige formidlingsformer, hvoraf nogle rækker ud til andre fag.

Det skriftlige arbejde planlægges, så der er progression og sammenhæng til skriftligt arbejde i andre fag. Sammenhængen kan etableres på et indholdsmæssigt så vel som på et formmæssigt plan.

Dansk og de andre fag

Eksempler på skriftligt arbejde i dansk, som rækker ud mod andre fag - **STX**

Elever på en humanistisk studieretning arbejder i psykologi med et fagligt emne, som de skal formidle til en bred offentlighed. I dansktimerne arbejder de eksplicit med formidlingsdimensionen – hvordan bliver den faglige formidling mest overbevisende og målgruppeorienteret?

Elever på en samfundsvidenskabelig studieretning arbejder i samfundsfag med holdninger for og imod indførelsen af den fælles-europæiske valuta i Danmark. I dansktimerne går teksterne fra samfundsfagstimen igen - men nu med henblik på udarbejdelse af en kronik med fokus på lokalisering af synspunkter, analyse af argumentationsformen og efterfølgende diskussion af synspunkterne.

På en naturvidenskabelig studieretning præsenteres eleverne for brugen af ”posters” (videnskabelige plancher) i forbindelse med fremlæggelser af naturvidenskabelig forskning på universiteterne og i erhvervslivet. Poster-konceptet tages op i dansktimerne som en fremstillingsform, der stiller særlige krav til at formulere sig kortfattet og fokuseret. Eleverne udarbejder posters om et danskfagligt emne.

(Undervisningsvejledningen for stx, 2010)

Dansk og de andre fag

Eksempler på skriftligt arbejde i dansk, som rækker ud mod andre fag - HF

Kursister arbejder i psykologi med emnet Ødipus-komplekset, som de i dansk skal formidle til en bred offentlighed. I dansktimerne udvælger kursisterne centrale og opsigtsvækkende litterære eksempler og analyserer dem, så de kan indgå i formidlingen. Desuden diskuteres formidlingsdimensionen – hvordan bliver den faglige formidling mest overbevisende og målgruppeorienteret? Til sidst udarbejdes konkrete eksempler på et foredrag og posters om emnet.

Kursister arbejder i samfundsfag med holdninger for og imod indførelsen af den fælles-europæiske valuta i Danmark. I dansktimerne går teksterne fra samfundsfagstimen igen og suppleres med eksempler på plakater, kampsange og evt. digte/noveller i tilknytning til emnet. Kursisterne skriver i grupper en argumenterende artikel til avisen med fokus på lokalisering af synspunkter, analyse af argumentationsformer og efterfølgende diskussion af synspunkter, virkemidler og virkning.

I samarbejde med biologi og kultur & samfundsfag læser holdet fagtekster af og om Charles Darwin og eksempler på skønlitteratur inspireret af hans udviklingslære. Kursisterne udarbejder pjecer om, hvordan Darwins teori er blevet opfattet og anvendt i eftertiden af enten udvalgte naturvidenskabsfolk, religiøse retninger eller forfattere.

(Undervisningsvejledningen for hf, 2010)

Forvaltning af elevtid i dansk (1)

TOP-DOWN

Eleverne præsenteres med det samme for et helt eksamens-sæt, og bliver gradvist bedre til at efterleve kravene

BOTTOM-UP

Eleverne præsenteres bid for bid for en række delkrav, og de ser først et helt sæt langt henne i forløbet

En hel opgave deles op i to-tre skriftlige afleveringer med forskelligt fokus. Der arbejdes med fremstillingsformer, mens genrerne først præsenteres senere. Samme besvarelse afleveres flere gange.

Bemærk:

Da kun de afsluttende eksamensopgaver har karakter af standardopgaver, vil en tilrettelæggelse, der primært baserer sig på disse normer (fx antal danske stile o.lign.) ikke opfylde bekendtgørelseskravene om progression og prioritering af det skriftlige arbejde.

(Vejledningerne til hovedbekendtgørelserne)

Forvaltning af elevtid i dansk (2)

- hvordan bruges lærerens sparsomme tid til rettearbejde bedst?

Udmeld fokuspunkter og acceptér, at ikke alt rettes ”i bund”:

*I denne opgave fokuseres på xx.
Sprogfejl markeres i en afgrænset del af
besvarelsen.*

Når det er relevant i forhold til den stillede opgave: Brug et retteark, hvor en række generelle råd er forhåndsindsat.

Skab tid til grundig responsgivning ved også at planlægge gruppeafleveringer, som er mindre tidkrævende at rette.

Eksempel på fordeling af elevtid over tre år på stx: Se <http://www.emu.dk/gym/fag/da/uvm/bilag.html>

Den danske stil

- er mange ting...

- ◆ Hf
- ◆ Hf – dansk som andetsprog (forsøg)
- ◆ GIF – gymnasial indslusningsforløb for flygtninge og indvandrere
- ◆ Stx – dubleret prøvesæt og udtræk
- ◆ Stx - med adgang til internettet (forsøg)
- ◆ Dansk i Grønland
- ◆ Dansk på Færøerne

Hvordan gik det ved skriftlig eksamen 2010

STX

Karakter	Antal	Procent
12	723	4.3
10	2721	16.2
7	5456	32.5
4	5415	32.2
02	2142	12.7
00	342	2.0
-3	9	0.1
Total	16808	100
Gennemsnit		6.0

Højeste eksamensgennemsnit i skriftlig dansk i den periode, der er ført statistik (de seneste 20 år)

Flere topkarakterer end nogensinde før. Det er stadig ønskeligt med flere topkarakterer.

Gennemsnittet er på niveau med andre fag.

Der henvises til dokumenterne *Råd og vink 2010* for henholdsvis stx og hf (se EMU)

Hvordan gik det ved skriftlig eksamen 2010

HF

Karakter	Antal	Procent
12	173	2.1
10	796	9.5
7	2245	26.8
4	2820	33.7
02	1725	20.6
00	565	6.8
-3	43	0.5
Total	8364	100
Gennemsnit		4.82

Eksamensgennemsnittet er på niveau med 2008, lidt højere end i 2007 og 2009.

Flere topkarakterer end nogensinde før. Det er stadig ønskeligt med flere topkarakterer.

Gennemsnittet er ikke imponerende – som tilfældet også var før reformen.

Der henvises til dokumenterne *Råd og vink 2010* for henholdsvis stx og hf (se EMU)

It-forsøget i skriftlig dansk (stx)

- ◆ 2010: 10 hold fordelt på 5 gymnasier
- ◆ 2011: Omkring 15% af studenterårgangen
- ◆ 2012: ? (Det er endnu ikke besluttet, om forsøget fortsætter)
- ◆ Om føje år: Digitale prøver i de fleste fag, herunder digital opgavedistribution.

Opgavekonceptet i forsøget

- ◆ Samme eksamenstid (5 timer)
- ◆ Genrerne fra den ordinære prøve – med én undtagelse:
 - ◆ Litterær artikel → analyserende artikel
- ◆ **Hæfte** med trykte tekster + **CD-rom** med trykte og digitale tekster

Eksempler på teksttyper

- ◆ Trykte skønlitterære tekster (som i det ordinære sæt)
- ◆ Trykte sagtekster (som i det ordinære sæt)
- ◆ Klip fra spillefilm
- ◆ Novellefilm i fuld længde
- ◆ Forfatterportræt og forfatterinterview
- ◆ Webaseret reklamefilm
- ◆ Debatprogram i radio eller tv
- ◆ Klip fra underholdningsprogram

Sommerens it-eksamenssæt

Skriv en **KRONIK** om DRs tilpasning af nyhedsudsendelser til forskellige målgrupper (...)

- ♦ P1 Morgen: *Debat om radionyheder*

Skriv en **ANALYSERENDE ARTIKEL** om *Sult* og filmatiseringen *heraf* (...)

- ♦ Knut Hamsun: *Sult* (uddrag)
- ♦ Henning Carlsen: klip fra filmen

Skriv et **ESSAY** om betydningen af at have et modersmål (...)

- ♦ Introen til filmen *I sproget er jeg*.

Skriv en **ANALYSERENDE ARTIKEL** om Katrine Marie Guldagers novelle *Køjesenge*.

- ♦ Katrine Marie Guldager: *Køjesenge*

Erfaringer fra første gennemløb

Muligheder

- ◆ Fagets stofområder og faglige mål kan komme bredere i spil
- ◆ Prøvekonceptet mimer i højere grad end i den ordinære prøve en typisk arbejdsform for eleverne
- ◆ Øget incitament i undervisningen for at bruge internettet på en kvalificeret måde

Udfordringer

- ◆ Snydeproblematikken – kommunikation med omverdenen
- ◆ Tendens til overrepræsentation af aktuelle tekster (ikke mindst medietekster) – fordi der findes så meget digitalt materiale af nyere dato
- ◆ At formulere opgaver, hvor internettet er med af nødvendighed.

Erfaringer efter første gennemløb

- Der har overvejende været tilfredshed blandt de medvirkende lærere og elever
- Eksamensresultatet var en anelse højere end ved den ordinære prøve
- Følgegruppen anbefaler, at forsøget bliver standard.

Brug emu.dk

<http://www.emu.dk/gym/fag/da/uvm/fagkons.html>

Nyheds-
breve

Firefox Filer Rediger Vis Historik Bogmærker Funktioner Vindue Hjælp

EMU Fagkonsulenten for stx og hf

http://www.emu.dk/gym/fag/da/uvm/fagkons.html

Announces im...Côte d'azur Vejledninger...ministeriet Møbelbesig...NTERSTUDIO OKS Ferielejligh... Nice Garden Alexander Lauritz.com...home luxury Englevingen Login

EMU Fagkonsulenten for stx og hf

Bilag til vejledninger Arkiv Pædagogikum Retorik Fagligt Forum	Nyhedsbreve <ul style="list-style-type: none">• indholdsfortegnelse for alle numre• tilmelding til nyhedsbreve	Skriftlig dansk, stx <ul style="list-style-type: none">• skriftlig dansk i stx - ppt• ofte stillede spørgsmål• elevvenlig oversigt• censorvejledning• råd og vink 2010• råd og vink 2009• råd og vink 2008	Skriftlig dansk, hf <ul style="list-style-type: none">• justering af skriftlig dansk• kursistvenlig oversigt• censorvejledning• genrejusteringen 2009• råd og vink 2010• råd og vink 2009• råd og vink 2008• råd og vink 2007
	Læreplaner og vejledninger <ul style="list-style-type: none">• stx - læreplan• stx - før og nu• stx - vejledning• hf - læreplan• hf - før og nu• hf-vejledning• bilag til vejledningerne	Mundtlig eksamen <ul style="list-style-type: none">• fra en læreplansvinkel• god eksamensskik• genbrug i eksamensspørgsmål	Værklæsning <ul style="list-style-type: none">• ofte stillede spørgsmål• i følge vejledningerne
	Fagligt forum <ul style="list-style-type: none">• gruppens sammensætning• kommissorium	Dansk - historieopgave <ul style="list-style-type: none">• ofte stillede spørgsmål	Evalueringer af danskfagene <ul style="list-style-type: none">• powerpoint om dansk i stx• powerpoint om dansk i hf• scenarier for ændringer af læreplan• anbefalinger stx• anbefalinger hf• drøftelser stx• drøftelser hf
	Årsmøde 2009 <ul style="list-style-type: none">• disposition• skriftlig dansk hf• argumenterende artikel hf• analyserende artikel hf• introducerende artikel hf• skriftlig dansk stx• digitalt forsøg• dansk som andetsprog	Dansk og AT <ul style="list-style-type: none">• fagkonsulenten om AT 2010• fagkonsulenten om AT 2009• dansks teori og metode i AT	Forsøg med digital skriftlig prøve <ul style="list-style-type: none">• faglig udredning og rammer• følgebrev om projektet• forsøgsopgavesæt• program• skoleoplæg• evaluering• ministeriets hjemmeside om forsøet

Udviklingsprojekter i de gymnasiale uddannelser

- ansøgningsfrist 15/11-2010

- ◆ *Progression i det skriftlige arbejde dansk, internt i faget og i relation til andre fag*
- ◆ *Det obligatoriske forløb om skriftlighed i relation til den samlede skriftlighedsindsats*
- ◆ *Toning af danskfaget i studieretninger og fagpakker.*